

Aplikace technologie bioreduktivní dehalogenace v prostředí obtížně sanovatelné lokality

RNDr. Jiří Slouka, Ph.D.

Bioreduktivní dehalogenace

Využití: Odstraňování chlorovaných ethenů z podzemní vody

Princip aplikace: Zasakování syrovátky do lineárních sanačních prvků (kombinované sanační drény) => vytvoření anaerobního bioreaktoru. Monitoring změn vlastností a složení podzemní vody, úbytku kontaminantu, produktů dehalogenace.

Stádium: pilotní test, předcházela stopovací zkouška

Předpokládaný průběh: 2 roky pilotní test, max. 3 roky rutinní aplikace, 2 roky postsanační monitoring

Proč se k této metodě přikročilo: na dané lokalitě byly veškeré dosavadní sanační práce málo účinné nebo zdlouhavé (sanační čerpání, sanace nesaturované zóny, in situ chemická oxidace).

Již po prvních fázích pilotního testu jsou patrné výsledky

Lokalita

Areál Kbely (dříve PAL Kbely, pak Magna Closures)

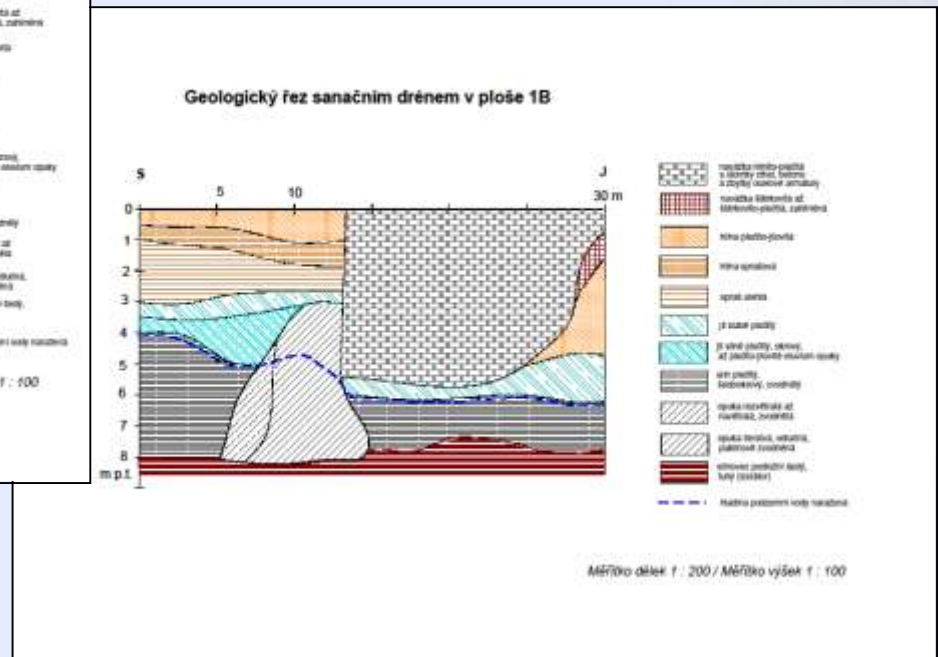
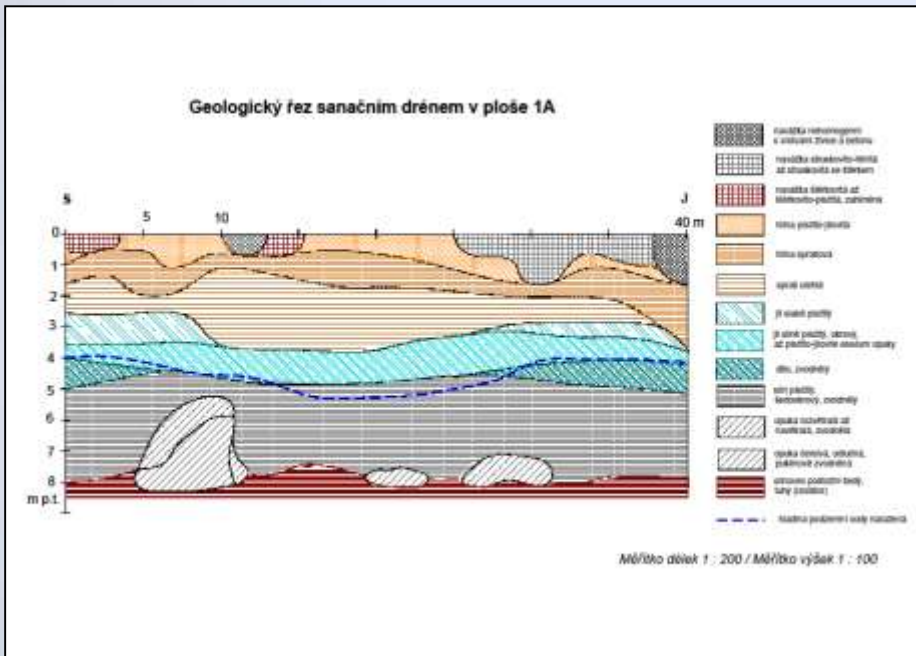
Historie : založeno 1922, radiotechnika a letecké přístroje
od 40. let výroba elektrosoučástek automobilů
rozšiřování v 60.-70. letech
útlum od r. 2000, zhruba od 2010 opuštěný areál

Sanace: od r. 1998 nesaturovaná zóna a rizikové objekty
od 2003 podzemní voda (trvá)
sanace nesaturované zóny ukončena 2011
2012 objeveno dosud neznámé ohnisko kontaminace,
zde aplikována technologie BRD

Prostředí: obtížně sanovatelná lokalita (zde definována):
mimořádně nízká propustnost
mimořádně vysoká variabilita
velmi výrazné antropogenní zásahy

Lokalita

Variabilita prostředí: profily aplikačních drénů

Pilotní test – zasakování do kombinovaného sanačního drénu

Monitoring BRD

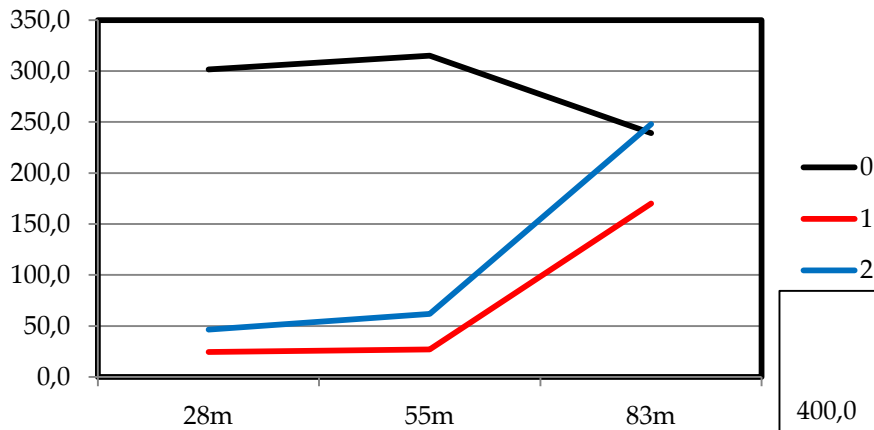
V místě aplikace

Parametr	Stádium	Hodnota
pH	před aplikací	6,9
	po 1. zásaku	5,5
	po 2. zásaku	4,9
ORP (mV)	před aplikací	147,1
	po 1. zásaku	94,6
	po 2. zásaku	18,4
Konduktivita ($\mu\text{S}\cdot\text{cm}^{-1}$)	před aplikací	1 405
	po 1. zásaku	10 530
	po 2. zásaku	9 360

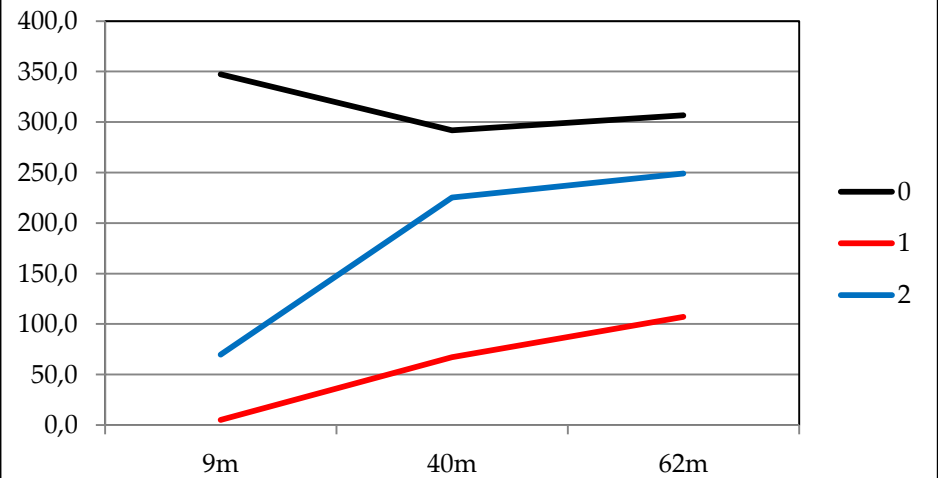

Směr proudění / preferenční cesta: ORP

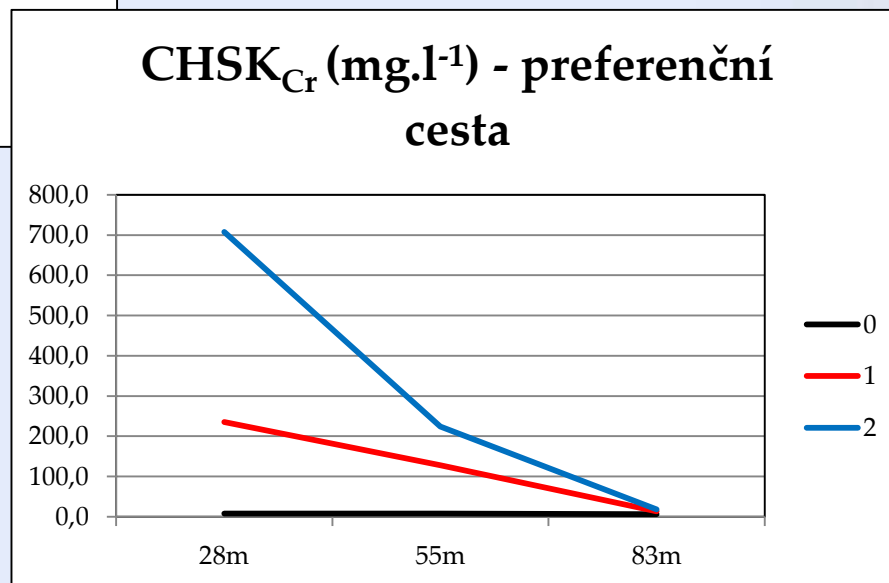
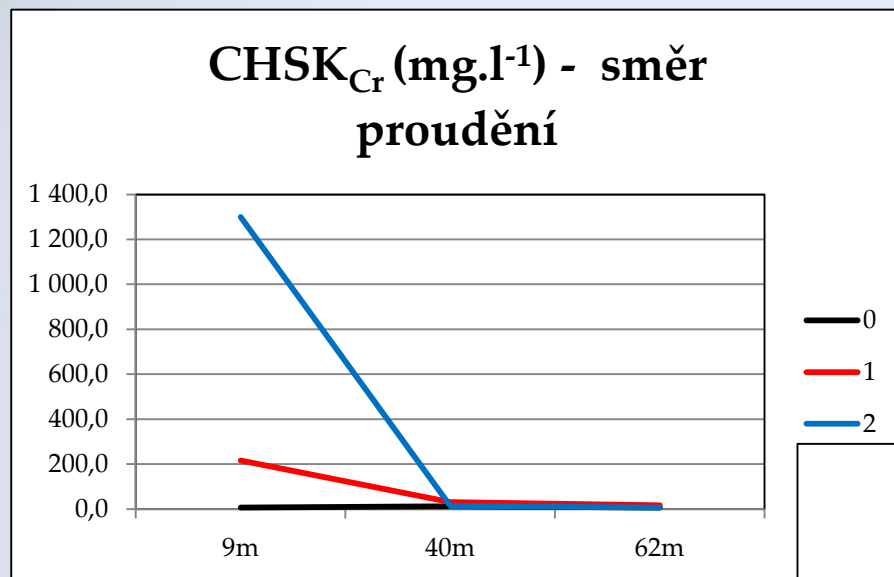
ORP (mV) - preferenční cesta

ORP (mV) - směr proudění

Směr proudění / preferenční cesta: CHSK_{Cr} po aplikaci

Změny koncentrací železa

Vzdálenost od místa aplikace (m)		Směr proudění			Preferenční cesta		
		9	40	62	28	55	83
Fe (mg.l ⁻¹)	Stádium	Hodnota					
	před aplikací	<0,0020	<0,0020	<0,0020	<0,0020	<0,0020	0,1780
	po 1. zásaku	1,6	0 0037	<0,0020	12,5	4,3	0,0338
	po 2. zásaku	68,9	0 0052	<0,0020	66,6	9,5	0,0119

Proces dehalogenace

Změny obsahu a složení CIU

pokles absolutního objemu (až na koncentrace pod sanačním limitem!)

procentuální nárůst DCE (zejm. cis-1,2-DCE, ale i trans-1,2-DCE) a vinylchloridu

Produkty dehalogenace

nárůst ethenu

nárůst metanu – není jednoznačnou indicií, může být ovlivněn rozkladem syrovátky a přítomností metanogenních bakterií

Nárůst ethenů o nižším stupni chlorace

Pozice	Vzdálenost (m)	Stádium	Σ CIU ($\mu\text{g.l}^{-1}$)	Z toho cis-1,2-DCE		Z toho VC	
				$\mu\text{g.l}^{-1}$	%	$\mu\text{g.l}^{-1}$	%
směr proudění	9	před aplikací	3 431,2	1 480,0	43,1	18,4	0,54
		po 2. zásaku	1 248,4	789,0	63,2	177,0	14,18
	40	před aplikací	11 057,7	5 240,0	47,4	148,0	1,34
		po 2. zásaku	3 814,8	1 670,0	43,8	60,0	1,57
	62	před aplikací	12 893,8	5 360,0	41,6	63,8	0,49
		po 2. zásaku	8 852,9	4 650,0	52,5	60,8	0,69
preferenční cesta	28	před aplikací	10 074,4	2 260,0	22,4	53,6	0,53
		po 2. zásaku	5 183,6	4 120,0	79,5	870,0	16,78
	55	před aplikací	6 528,3	2 030,0	31,1	24,4	0,37
		po 2. zásaku	1 986,6	1 220,0	61,4	304,0	15,3
	83	před aplikací	1 687,36	1 050,0	62,2	6,2	0,36
		po 2. zásaku	7 413,9	4 740,0	64,0	8,4	0,11

Problém CIU o nižším stupni chlorace

Pozitivum: jednoznačné indicie úspěšnosti testované metody

Negativum: relativní nárůst vysoce toxických složek CIU, zejm. VC
(v podstatě druhotný kontaminant)

Na proces přirozené atenuace nelze v daném prostředí spoléhat.

Otázka dočištění – možnosti:

zpětné navození aerobního prostředí – aplikace oxidantu
(nikoliv technologie ISCO!)

„geochemická bariéra“ za pomoci nulamocného železa
(zasáknutí do drénu, z nějž se ovšem téměř nebude šířit)

Podpůrné sanační čerpání

Dílčí snížení koncentrací kontaminantu před aplikací syrovátky.

Mobilizace podzemní vody => rychlejší šíření syrovátky.

Udržování hydraulické bariéry proti průniku kontaminantu mimo areál.

Sanační čerpání stále neztrácí význam!

Shrnutí

Technologie BRD je použitelná i na obtížně sanovatelné lokalitě, a to i tam, kde technologie ISCO byla málo účinná.

Účinky jsou patrné již v počátečních stádiích sanace.

Zatímco migrace kontaminantu probíhá po směru proudění podzemní vody, pak působení BRD je mnohem výrazněji patrné po preferenční cestě. Tohoto poznatku je možno využít při projektování aplikace.

Poměrně rychle dochází k absolutnímu úbytku koncentrací CIU, avšak k procentuálnímu nárůstu DCE a vinylchloridu. V případě vinylchloridu jde i o nárůst absolutní.

V prostředí obtížně sanovatelné lokality jde o technologii jednoznačně účinnou, kterou však je třeba kombinovat s dalšími dočišťovacími metodami. Význam má i podpůrné sanační čerpání.

Na závěr poděkování

Společnosti AECOM CZ s.r.o.

za ideu a za lví podíl spolupráce na její realizaci

VŠCHT v Praze, fakultě technologie ochrany prostředí

za cenné a motivující připomínky k problematice

A vám všem za pozornost